

igroups news

www.igroups.co.il

מגזין קהילת מנחי הקבוצות בישראל

לפרסום במגזין פנו
לקהילת קבוצות 03-6990552
תפוצה עדכנית: 3,951 קוראים

קבוצות בעולם
ד"ר חיים וינברג

הייחוד של עבודה קבוצתית באמנות
דפנה מרקמן סינמנס

הגישה הנרטיבית בעבודה עם קבוצות
רחל פארן וישי שליף

על סולידאריות, הדרה והיזומה לקיים נכס באזור קרבות במצוקה הכנס בשדרות
ד"ר רובי פרידמן

טיפול קבוצתי עם ילדים
שרה גוברין

תגובות

על מחשבות שמחפשות חושב

חני בירן

ההנחה של בירן שהמחשבות קיימות לפני שאנו יכולים לחשוב אותן, היא מהפכנית. כרגיל, בירן הופך את התמונה המקובלת. הוא שם את המחשבות לפני החושב, בעוד אנו רגילים לשים את החושב לפני המחשבות.

בירן סבור שהחלל סביבנו מלא מחשבות הנמצאות בתנועה ומחכות שחושב יצוד אותן כמו שצדים פרפר. הוא מאמין שכמות המחשבות היא אין סופית. הוא אופטימי בכך שמאמץ שהאדם יכול לגלות עוד ועוד תגליות, עד אין סוף.

קל להמחיש רעיון זה דרך תגליות מדעיות. לדוגמה, האמיתות המדעיות שחשף גלילאו היו קיימות לפני שהוא הצליח לחשוב אותן. משפט פיתגורס היה קיים לפני שפיתגורס חשב אותו וכדו'.

המחשבות שטות בחלל, אם אף אחד לא יחשוב אותן הן יימוגו וייעלמו באין סוף. כדי שמחשבה תתקיים היא זקוקה לחושב. היא כמו יתומה המחפשת מיכל. המיכל הוא המילה הנותנת צורה למחשבה. המילים הן המיכל של המחשבות בכך שהן נותנות להן משמעות והופכות אותן לחומר קומוניקטיבי.

בדומה לכך, טוען בירן שגם הלא מודע המהווה חלק גדול מחיינו, הוא אין סופי. כל פסיכותרפיסט העובד אם זה בטיפול אישי ואם בטיפול קבוצתי הוא צייד הצד מחשבות בלתי מודעות ומביאן למודע.

בירן טוען שכדי שתהליך זה יתקיים זקוק המטפל לאינטואיציה. האינטואיציה מורכבת מהחושים הקולטים את המתרחש בקבוצה או בתוך העולם הפנימי של המטופל. כאשר בירן מדבר על חושים הוא לא מתכוון רק לחמשת החושים המוכרים לנו, אלא הוא מתכוון גם לחושים של הנפש. תהליך זה לא ניתן להסבר ויש בו מימד מיסטי. כל מנחה קבוצה דינמית פתוחה מכיר את החוויה של הציפייה שלו עצמו שמשארו יתהווה ויתגבש בתוכו לכדי מחשבה מילולית ברורה. קודם הוא חש משהו ואחר כך הוא מחפש לו מילים. זה הרגע של האינסטייט, הרגע של התגלית, הרגע שפיסות אינפורמציה לא קשורות פתאום מקבלות פשר ומשמעות. זהו גם רגע של הנאה אשר בו מתוך הכאוס יצאה לאור מחשבה בהירה.

היכולת לנסח מחשבה השופכת אור על המתרחש, היא לא רק של המנחה, אלא כל משתתף שחושי הנפש שלו פתוחים והוא אינטואיטיבי יתרום לתהליך זה. אנשים המפעילים בעיקר את החלק הרציונלי הם אנשים שחושי הנפש שלהם סגורים והם יתקשו יותר להיכנס לחשיבה אינטואיטיבית המתבססת גם על רגשות. לסיכום, מחשבות מתקיימות ללא חושב. הרעיון של האין סופיות קודם לכל רעיון של הסופי. אנו מודעים לקוסמוס, אנו מודעים לתחושה האוקיאנית. לעולם לא נכבוש את אוקיינוס המחשבות. תמיד נצליח לצוד רק חלק זעיר מהאין סוף. תמיד נחיה עם תסכול בדרגה זו או אחרת. יחד עם זאת, הידיעה שקיימות אין סוף מחשבות המחכות לנו, תשאיר אותנו דרוכים, סקרנים ויצירתיים.

של הסופי. אנו מודעים לקוסמוס, אנו מודעים לתחושה האוקיאנית. לעולם לא נכבוש את אוקיינוס המחשבות. תמיד נצליח לצוד רק חלק זעיר מהאין סוף. תמיד נחיה עם תסכול בדרגה זו או אחרת. יחד עם זאת, הידיעה שקיימות אין סוף מחשבות המחכות לנו, תשאיר אותנו דרוכים, סקרנים ויצירתיים.

תרומת הגישה הנרטיבית למנחה הקבוצה

בואו ללמוד כיצד מנחים קבוצה לפי הגישה הנרטיבית!

מבנה

חמישה מפגשים של ארבע שעות למפגש, ימי ד' מ-17:15 עד 20:30 (4 שעות אקדמיות) מדי שבועיים
במועדים: 17 בדצמבר, 31 בדצמבר, 14 בינואר, 28 בינואר, 11 בפברואר
עלות: 1,950 ₪. ניתן לחלק עד שישה תשלומים ללא ריבית.

על המנחים

רחל פארן - פסיכולוגית קלינית וחינוכית בכירה, מדריכה בשירותים פסיכולוגיים ופרטיקה פרטית.
ישי שליף - פסיכולוג חינוכי בכיר, מנהל השרות הפסיכולוגי החינוכי מודיעין עילית, ופרטיקה פרטית.
הנ"ל הם מנהלים שותפים במרכז קס"ם (קשב לסיפורים מועדפים) להוראה, הדרכה, יעוץ הנחייה וטיפול שיתופיים. הנ"ל מנחים סדנאות בארץ ובעולם (ארה"ב, סינגפור ואוסטרליה) בגישה הנרטיבית, מלמדים ועובדים עם ארגונים על פי גישת 'חקר מוקיר', ומלמדים ומנחים קבוצות דיאלוג על פי תכנית קש"ר (קשב ושיח רב-תרבותי). כמו כן, פרסמו מאמרים בתחומים אלו בארץ ובעולם.

הגישה הטיפולית הנרטיבית מיושמת בהצלחה במגוון רחב של גילאים, אוכלוסיות וקשיים. היא תפסה תאוצה בשנים האחרונות ובעולם הקבוצות עדיין איננה מנוצלת דיה. בסדנא זו נרצה ללמד את הכלים הנרטיביים העומדים לרשות מנחה הקבוצה.

הלמידה תיעשה תוך שילוב בין התנסות בחוויה של עבודה קבוצתית לבין למידה תיאורטית.

בין השאר יילמדו הכלים הבאים: עבודה המתבססת על אנקדוטות אישיות, הקשבה כפולה (הן לקשיים והן למיומנויות וידע חיים הנמצאים בצל), 'שיח מוגן', הידהוד, שיחה מחצינה, עבודה בסבבים, שזירת היוצאים מן הכלל לתמות וסיפורים מועדפים (תוך אישי, בין אישי ולאורך ציר הזמן).

בהיות הגישה הנרטיבית תופסת את האדם וזהותו כמעוצבים ונוצרים בקונטקסט חברתי ותרבותי, ובראותה את המקור של הבעיות בשיחים החברתיים והתרבותיים הרי שגם דרך עבודתה אינה מצמצמת באינדיבידואל אלא במשפחה, קבוצה וקהילה. במשך יותר מעשרים שנה פותחו כלים שונים בגישה זו להנחייה ועבודה עם קבוצות שונות.

כנס חלומות

קהילת קבוצות מזמינה אותך ליום עיון בנושא עבודה קבוצתית עם חלומות, שיתקיים ביום חמישי, 15 לינואר 2009, במלון השרון בהרצליה.

מטרתו הייחודית של יום העיון היא לספק למשתתפים הבנה תיאורטית וכלים הנחייתיים לעבודה עם חלומות שמביאים משתתפי קבוצותיהם. זוהי הזדמנות מיוחדת למנחים, ללמוד על עבודה עם חלומות גם בקבוצות שמטרתן איננה טיפולית. **ד"ר רובי פרידמן**, פסיכולוג קליני, לשעבר יו"ר העמותה להנחייה ולטיפול קבוצתי, זוכה להכרה בינלאומית על עבודתו עם חלומות בקבוצה. **מנחי קבוצות הדין:** גב' מרים ברגר, גב' ברכה הדר, מר צבי גיל, גב' רועית דהן, גב' רבקה הראל, דר' יונה וייס, מר יהושע לביא, גב' תמר עיני-להמן, גב' רונית נבו, דר' גילה עופר, גב' נילי פוירשטיין, דר' רווית ראופמן, גב' עליזה רוזן, מר זיו רז, דר' יהודית ריבקו, גב' סוזי שושני, גב' גילת שטראוס.

סדר היום

09:00-09:30 התכנסות	12:45-14:00 ארוחת צהריים
09:30-09:45 דברי פתיחה: מר איתן טמיר, מנהל קהילת קבוצות	14:00-15:00 כלים מעשיים לעבודה עם חלומות בקבוצה - ד"ר רובי פרידמן
09:45-11:00 החלום בקבוצה: דרך המלך אל האחר - ד"ר רובי פרידמן	15:00-15:15 הפסקה
11:00-11:15 הפסקה	15:15-16:45 עיבוד בקבוצות הדין
11:15-12:45 עיבוד בקבוצות הדין	16:45-17:00 הפסקה
	17:00-18:00 מפגש מסכם במליאה - ד"ר רובי פרידמן

עלות ההשתתפות | 250 ש"ח להרשמה מוקדמת עד 30.11.08 | 290 ש"ח להרשמה רגילה
המשתתפים יזכו להנחה של 50% ברכישת ספרו (בעריכה משותפת) של ד"ר רובי פרידמן "חלומות בפסיכותרפיה קבוצתית"

eitan@igroups.co.il
www.igroups.co.il

לפרטים נוספים: רותם, רכזת קהילת קבוצות
050-6005660 | 03-6990552

קבוצות
קהילת מנחי קבוצות בישראל

קבוצות בעולם

על הכנס ביפן של אזור המזרח הרחוק, האגודה הבינלאומית לטיפול קבוצתי 2008.

ד"ר חיים וינברג

בנוסף לכנסים הבינלאומיים שלה הנערכים אחת לשלוש שנים (הכנס הקודם היה בברזיל 2006, והקרוב יהיה ברומא באוגוסט

2009. ראו www.ega.it/iagpcongress2009 האגודה הבינלאומית לטיפול קבוצתי ותהליכים קבוצתיים, שאני חבר במועצת המנהלים שלה, מקיימת כנסים אזורים. הכנס של אזור המזרח הרחוק התקיים בתחילת אוקטובר בעיר מטסיי שביפן. היה לי הכבוד להנחות אחת הסדנאות בקדם כנס, ולהשתתף אח"כ בכנס. כידוע לכם, אני מרבה ליסוע בעולם. אני יכול לומר שמכל המקומות בהם ביקרתי, יפן היא המקום השונה והמונוגד ביותר לתרבות הישראלית. זו אינה הפעם הראשונה שאני מבקר ביפן ובכל זאת, נסעתי לשם עם הרבה התרגשות, חרדה, וציפיות למפגש עם תרבות זרה. במיוחד חששתי מהנחיית סדנה של יומיים בקדם כנס.

למרות שבאתי מוכן עם הרבה ידע על התרבות היפנית והקשיים העומדים בפני מנחה בקבוצה במזרח הרחוק, היום הראשון בסדנה שהנחיית היווה עבורי מעין הלם תרבותי. לא שלא ידעתי: בעצם, כמעט כל מה שחשבתי שיקרה - קרה. ובכל זאת כשזה קורה במציאות ובעוצמה שהדברים התגלו לעיניי - זה הלם.

נושא הסדנה היה קונפליקט, ומה אפשר ללמוד מקונפליקט בקבוצה על קונפליקטים מחוץ לקבוצה. השתתפו בסדנה שישה יפנים: 5 נשים וגבר אחד. בנוסף היתה לי מתרגמת (מעולה) שיתרגמה את דבריי ליפנית ולחשה לי באוזן באנגלית מה שחברי הקבוצה אמרו ביפנית. המתרגמת עצמה היתה סטודנטית לפסיכולוגיה ולאחר הסדנה סיפרה לי שמעשה היא "מתה" להשתתף בסדנה. אבל האיפוק היפני עזר לה למלא את תפקידה כהלכה. הנחיית סדנה באמצעות מתרגם הינה חוויה בפני עצמה שיכולה לפגום בספונטניות של התהליך הקבוצתי, וגם מעוררת שאלות של העברת הניואנסים של התערבות המנחה.

בתחילת הסדנה אני מבקש אסוציאציות למילה קונפליקט. התגובה של אחת המשתתפות היא: "לא ניתן להעלות על הדעת". ואכן, זו היתה התחושה המרכזית לאורך הסדנה: היפנים מתקשים להעלות על הדעת ביטוי גלוי של קונפליקט חיצוני. הם מוכנים לבחון קונפליקטים פנימיים (אם האוירה בקבוצה בטוחה מספיק), אך ההמנעות מקונפליקט חיצוני בולטת.

הנה דוגמה: מישהי בקבוצה מספרת על "קונפליקט" שיש לה עם הבוס שלה במחלקה פסיכיאטרית. הבוס הינה אשה בת 76 (!), העובדת 10 שנים במחלקה, והיא עצמה אחות עם שנתיים נסיון בעבודה. הבוס מתייחסת אליה כאל ילדה

שלא יודעת את העבודה ומתערבת לה כל הזמן בעבודה. היא שותקת כי אסור להגיד כלום לבוס ולמבוגרים, אבל בפנים היא רותחת.

אני מסתכל בקבוצה בזמן שהיא מדברת. חצי קבוצה מעורבת, מגיבה, שואלת שאלות, וחצי קבוצה שותקת. אני שואל את הקבוצה אם הם יכולים לראות מה קורה בקבוצה. בלי הרבה בעיות הם מאשרים את התצפית שלי על תת הקבוצה הפאסיבית. אני שואל מה מאפיין את תת הקבוצה השותקת. כמובן, מדובר בצעירים בקבוצה, כשרק המבוגרים מדברים. אני מחבר את התוכן לתהליך, שהרי מדובר בתהליכים מקבילים קלאסיים. הקבוצה מצחקקת, מתמוגגת מה"תגלית".... וממשיכה באותו דפוס.

בד"כ, אם הקבוצה רואה את התהליך ואנחנו מדברים עליו ומעבדים אותו, זה מאפשר שינוי, והתגברות על המיכשול. אבל ביפן - שום כלום. העיקרון של לתת כבוד למבוגרים, להורים, לסמכות, נמשך בעוצמה כל היום הראשון. מישהי מספרת שאבא שלה היה תמיד צודק, ואינך יודע אם היא מתכוונת לכך שאביה באמת צדק תמיד, או שאסור היה לומר שהוא טועה לפעמים. עולה בראשי המחשבה: האם אפשר לשנות משהו כל כך מהותי הטובע בלא מודע חברתי?

לקראת סוף היום הראשון אני מרגיש מותש. אני מסיים את המפגש ורואה אח"כ שקיצרתי וסיימתי באופן לא מודע לפני הזמן. בלילה אני שואל את עצמי מה קרה לי, ומעלה בדעתי 2 אפשרויות: 1. ייתכן שהעייפות שלי היתה תוצאה של חוסר האונים שחשתי מול הקושי להתגבר על המחסום התרבותי, והסיוס המוקדם יותר הוא תוצאה של חוסר האונים. 2. האם יכול להיות שבאופן לא מודע רציתי ליצור מצב של טעות שלי, כדי להמחיש להם שגם סמכות יכולה לטעות? לאחר הסדנה, כששוחחתי עם חבר ישראלי שהשתתף בכנס (מישאל חירורג) הוא העלה את האפשרות שחוסר האונים שלי היה ביטוי לחוסר האונים שהיפנים מרגישים כשהם עומדים בפני קונפליקט.

העיבוד הפנימי עוזר לי לבוא למחרת עם יותר כוחות. ביקשתי מהם קודם לכן להביא למפגש שני הפצים, האחד מייצג את העבר והשני את ההווה. המחשבה היתה שהמאבק בין העבר והווה, בין המסורת למודרניות, הינה אחד הקונפליקטים הבולטים החברה היפנית, ותהיה זו דרך טובה לפתוח את הנושא. ואכן, צדקתי.

המשתתפת הראשונה מביאה כרטיס ביקור (תופעה מעניינת כשלעצמה ביפן: אם אין לך כרטיס ביקור -אתה לא קיים) של הכומר הקתולי שגירש אותה מהכנסייה שלו. היא מספרת סיפור ארוך על תהליכים שעברה בחייה ואומרת שהכומר היה עברה דמות אב, ושכנראה ציפתה ממנו ליותר מדי. בקיצור, במקום לכעוס עליו שאיכזב אותה, היא לוקחת את האחריות על עצמה ותולה את

האשמה בציפיותיה המוגזמות. אני אומר שכנראה לדעתם סמכות, הורה, דמות אב, לא יכולים לטעות. הנהוני הסכמה בקבוצה. אני שואל: אם כך, האם לא עשיתי כל טעות בקבוצה עד כה? לא ולא, הם עונים. בטוחים, אני שואל, לא עשיתי שום טעות אתמול? בעצם כן, עונה זו שהתאכזבה מהכומר, קיצרת את הסדנה ב-15 דקות (לדעתי זה היה קרוב ל-30 דקות, אך הם לא היו מוכנים לקבל זאת בשום פנים וחזרו וטענו שזה היה 10-15 דקות!).

הדיון באפשרות שגם המנחה יכול לטעות נותן אישור לקבוצה לאתגר את הסמכות. בצהריים הצעתי הפסקה של שעה וחצי. הקבוצה העיזה להציע רק שעה ורבע, בעוד שביום הראשון סמכות המנחה התקבלה ללא עירעור.

בכל חברה ישנם נורמות נסתרות שהן בעלות חשיבות עליונה עבור החברים. בישראל אנו מודרכים במידה רבה (אך לא בגלוי) על ידי העיקרון של "לא לצאת פרייר". קבוצה היא מקום טוב לבחון קיומן של הנחות נסתרות אלו השייכות לעיתים ללא מודע החברתי. הנורמה ששלטה בקבוצה שלי היתה "אסור לפגוע באחרי". לכאורה, נורמה ראויה להערכה ותורמת לטובת הציבור, אך הקיצוניות בה חברי הקבוצה יישמו עקרון זה הפכה אותו לגורם מצמצם ומגביל את החופש האישי בצורה ניכרת. נראה שביפן המחשבה על האחר באה לפני הצרכים של העצמי (במיוחד אצל נשים). כך, כאשר אחת הנשים בקבוצה מצאה עצמה במרכז ההתרחשויות לזמן מה, היה ברור שהיא חשה מאד לא בנוח: "אני לא רוצה להיות אנוכית. אני לא רוצה לפגוע באיש", חזרה ואמרה. לפסיכולוגיית העצמי, הטוענת שיש לנו צרכים נרציסטיים נורמלים ובריאים גם כמבוגרים - אין סיכוי להתקבל ביפן....

אחת ההפתעות שלי היתה לגבי מידת הפתיחות והחשיפה האישית שאנשים הגיעו אליה בסדנה שלי. כאשר הצלחנו ליצור מקום בטוח, לא היתה לחברי הסדנה בעיה לספר על עניינים אישיים ואינטימיים ולהיכנס לנושאים דינמיים אינטראפסיכיים. הפתעה נוספת היא המידה בה חברי הקבוצה תומכים אחד בשני. למעשה יש לכך גם חסרון: חל איסור מוחלט על הבעת ביקורת, ולכן הקבוצה נעצרת ברמה נמוכה של אוטנטיות בין אישית.

הנה המלצות ראשוניות איך להנחות קבוצה במזרח הרחוק:

1. אין מקום להנחייה פאסיבית ושתיקות של המנחה. הציפייה להדרכה מצד הסמכות טבועה עמוק בתרבות, וזה נחשב לא מכובד ולא מכבד לפתוח את הפה אם המבוגרים לא נתנו לכך רשות. אין ברירה אלא לוותר על התהליך ה"דמוקרטי" ולפנות לחברים ספציפיים בקבוצה. גם החברים

המשך בעמ' הבא

הייחוד של עבודה קבוצתית באמנות

דפנה מרקמן סינמנס

הקבוצתי לצד הביטוי האישי של כל אחד. דפוסים תקשורתיים שהשתתף לא מודע אליהם, מקבלים ביטוי מוחשי. למשל, כששתתף חושש לקחת מקום בקבוצה, השטח שלו על הדף יהיה מצומצם ביחס לשטח שמשמש משתתפים אחרים.

התהליכי הסמלה חזותית הם תהליכי חשיבה ראשוניים, לעומת הסמלה מילולית המבוססת בעיקרה על תהליכי חשיבה משניים. פינחס נוי ראה בתהליכי חשיבה ראשוניים ותהליכי חשיבה משניים שתי צורות עיבוד שונות במהותן, ולא דווקא היררכיות. הוא מדמה אותן לשתי תוכנות שונות באותו מחשב, כאשר כל תוכנה מעבדת את הנתונים לפי עקרונות ארגוניים שונים (נוי, 1999, עמ' 111). לדעתו: "ברוב המקרים הפעילות המארגנת והמסדירה של התהליך הראשוני היא בלתי מודעת, בעוד שהפעילות של התהליך המשני היא מודעת, ולכן חשופה לאפשרות של התבוננות, תכנון למידה וביקורת" (נוי, עמ' 117-116, שם). נוי ראה את התהליכים המשניים כ"בעלי אוריינטציה למציאות" ואת התהליכים הראשוניים כ"מרוכזים סביב העצמי". הוא ראה בגמישות במעבר בין שתי צורות החשיבה הנ"ל מאפיין מרכזי של תהליכים יצירתיים. במהלך עבודה קבוצתית הפעילות מבוססת על תהליכי חשיבה ראשוניים. בהתבוננות הקבוצתית מתאפשר עיבוד שניוני של תהליך היצירה.

המאפיינים הייחודיים של תהליכי הסמלה חזותית - הסמל החזותי יותר קרוב למסומל ביחס לסוגי סמלים אחרים. אני חושק בגלידה, סמל הגלידה שאני מדמיין דומה לגלידה הממשית. הקשר בין המילה גלידה לגלידה הוא עקיף, מופשט, ומורכב יותר. אין קשר מוחשי בין האותיות ג' ל' י' ד' ו-ה' לגלידה עצמה.

הקרבה של הסמל למסומל קיימת גם בתהליך היצירה. למשל, כשהיוצר מכה בחומר כביטוי לתוקפנות, פעולתו תוקפנית. החומר מאפשר פורקן של רגשות תוקפניים שאינם יכולים לבוא לידי ביטוי באופן לגיטימי במציאות. פעולת ההכאה בחומר יותר קרובה ודומה להכאה ממשית מאשר דיבור או שירה על אירוע אלים.

תהליכי הסמלה חזותית דומים באופיים לתהליכי ההסמלה הראשוניים בהתפתחות האנושית. בסמלים הללו עדיין אין הבחנה ברורה בין סמל למסומל. חנה סגל כנתה סמלים אלו 'symbolic equation' (Segal, 1990). בהסמלה חזותית מתאפשרת הסמלה ברמה ראשונית, יחד עם היכולת להתבונן התבוננות רפלקטיבית בתוצריה. ההתבוננות הרפלקטיבית בתהליך ההסמלה ובתוצר מאפשרת התפתחות ברמת ההסמלה מסמלים לא מפותחים, לסמלים מפותחים יותר בהם יש הבחנה ברורה יותר בין סמל למסומל. לדוגמא, סגל ספרה שמטופל שלה הפסיק לנגן בכינור בעת שהיה בהתקף פסיכוטי. לשאלתה מדוע אינו מנגן ענה "את רוצה שאאונן בפומבי?". בהתקף הפסיכוטי הנגינה הפכה בלתי נפרדת מהמסומל - אוננות. לכן תהליך ההסמלה אבד ממשמעותו.

העבודה הקבוצתית באמנות פלאסטית היא תהליך של הסמלה חזותית משותפת, זו או תלת-ממדית. בתום העבודה ובמהלכה מתאפשרים תהליכי התבוננות רפלקטיבית קבוצתית בתהליך ובתוצר. בתהליכי יצירה קבוצתיים יש לכלל המשתתפים ביטוי, גם כאשר הם בוחרים לא לדבר. הביטוי הצורני כולל מרכיבים כמו צבע, צורה וקומפוזיציה. פחו מאיים להתייחס לתופעות הללו מאשר לתכנים הפנימיים והתקשורתיים המיוצגים על ידיהם. למשתתפים יש אפשרות לבחור להתייחס ברמה פנומנולוגית ולא ברמה של פירוש.

ביצירה המשותפת כלולים מרכיבים פרקטיים התורמים למוחשיותו של התהליך והתוצר. מצב זה מאפשר פעילות הכרתית הן ברמה נמוכה וקונקרטי, והן ברמה גבוהה ומופשטת יותר שיכולה לנבוע מהתבוננות רפלקטיבית ודיון קבוצתי. התוצר הקבוצתי הוא תופעה ממשית שתופסת מקום בחלל ואינה תלויה בזמן כמו סמל שמיעתי או תנועתי. לאחר שצליל נדם, או תנועה הסתיימה הן לא נוכחות להתבוננות היוצרים. התוצר החזותי נשאר נוכח להתבוננות. כתוצאה מכך אפשר לחזור לתוצרים קבוצתיים בעתווי זמן שונים ולהשוות בין תוצרים משלבים שונים של הקבוצה. התוצרים מהווים תיעוד ויזואלי ומוחשי הן של התפקוד של כל משתתף בקבוצה והן של האינטראקציה הקבוצתית.

להסמלה חזותית יש תפקיד מרכזי בהתפתחות תהליכים אינטרסובייקטיביים הכרתיים ונפשיים. החל מהלידה התהליכים האינטרסובייקטיביים מתבססים בעיקרם על מבט, צליל ומגע הדדיים. בהמשך, כאשר נוספת השפה כאמצעי תקשורתי, המרכיב החזותי באינטראקציה נשאר שריר וקיים. המראה של האדם, הבעותיו ותנועותיו משפיעים על האופן בו אנו מבינים אותו, לצד המילים שהוא אומר.

על פי קליין, וויניקוט, ומחקרים התפתחותיים (פונגי וטרנט, בבה ושות', 2002), התפתחות יכולת ההסמלה תלויה תלות הדדית בקונטקסט של יחסי האובייקט בהם היא מתרחשת. אופן הסמלת היחסים משפיע על התפתחות יחסי האובייקט העתידיים וחוזר חלילה. ההסמלה החזותית מתפתחת לפני ההסמלה השפתית. התינוק יכול לדמיין את האם מגיעה אליו כאשר הוא זקוק לה, עוד בטרם יש שפה לרשותו.

עצם העיסוק בעבודה יצירתית קבוצתית מגייס את הכוחות הפרודוקטיביים של הקבוצה. המנחה יכול להציע אופני עבודה חדשים שמאפשרים התנסות באופני תקשורת פחות מוכרים. למשל, לא לאפשר מלל בעת התהליך. ההתנסויות החדשות פותחות אפשרויות לא מוכרות בדפוס התקשורת של המשתתפים.

על-פי וויניקוט התינוק מכיר את עצמו מתוך המבט של האם המשקף את תפיסתה אותו: "מה רואה התינוק כשהוא מסתכל בפני האם? טענתי היא שבדרך-כלל התינוק רואה את עצמו" (ויניקוט, 1995, עמ' 129). בעבודה קבוצתית התהליך והתוצר מהווים מראה מוחשית שקשה להתעלם ממנה, לאופני התקשורת של המשתתפים בתהליך

השותקים ידברו בקלות אם ניתן להם רשות לכך מצד המנחה. הבעיה הינה איך לעבור מעמדת הסמכות למצב בו חברי הקבוצה יוצרים אינטראקציה זה עם זה.

2. השימוש בחפצים מתאים מאד לתרבות. היפנים ממעטים לדבר, אך יכולים להתבטא יותר דרך אובייקטים. רצוי לעשות שימוש רב בתרגילים הנעזרים בחפצים.

3. פסיכודרמה הולכת טוב ביפן, מאחר והיא נותנת רשות לביטוי רגשי שאסור בדרך כלל בחיי יומיום. היפנים שמחים על האפשרות לבטא את עצמם בתוך "המשחק" הפסיכודרמטי. במיוחד נכון הדבר לדבי השימוש ב"כפיל", מאחר ואז חבר אחד בקבוצה יכול לבטא עבור השני את הרגשות הפנימיים שאסור לו לבטא אותם בחוץ.

4. חשוב להקטין ציפיות לגבי אינטראקציה שכוללת ביקורת או קונפליקט כלשהו. מצד שני ניתן להגיע לרמת פתיחות גבוהה. הדגש בעבודת המנחה צריך להיות על יצירת מרחב בטוח וראיית הקבוצה כהרחבה של המשפחה.

יש לי עוד הרבה מה לספר על הכנס, אבל כרגיל, עברתי את מיכסת המילים בכתבה שלי. אשמח לתגובות

חיים וינברג
haimw@group-psychotherapy.com

קהילת קבוצות מזמינה אותך לקבוצה מיוחדת במינה

"עסק עם עצמי" קבוצת פיתוח אישי למטפלים בעלי עסק עצמאי

עסק עם עצמי היא קבוצה דינאמית בשילוב אמנויות העוסקת במה שקורה מאחורי כרטיס הביקור. בכוחות המניעים והעוצרים, בלבטים, הקשיים והאתגרים בלהיות העסק של עצמך.

מנחות: טיילי ג. לברמן - יועצת עסקית ומנחת קבוצות, ושרית צור אשכנזי - יועצת לפיתוח עסקי ומנחת קבוצות

קהל יעד: מטפלים ומנחי קבוצות בעלי עסק עצמאי

משך: 15 מפגשים

מיקום: רח' יגאל אלון 157 תל אביב

עלות: 500 ש"ח לחודש

למשתתפים תינתן הנחה של 30% בהקמת אתר אינטרנט אישי בקהילת קבוצות.

ההשתתפות מחייבת ראיון אישי מקדים

- הסמל החזותי הוא קונקרטי. ניתן להתבונן בו, לגעת בו ולחזור להתבונן בזמנים שונים. אנשים נוטים לזכור סמלים ויזואליים שעלו בדמיונם, או בחלומותיהם. העוצמה הקשורה במוחשיות של הסמל החזותי מקלה על היכולת להתייחס אליו ולזכור אותו ולהשתמש בו לעיבוד תכנים מנטאליים.

- ביצירת סמל חזותי חווית המגע מצטרפת לתהליך המנטאלי ומוסיפה את תרומתה הנפשית וההכרתית. התהליך הוא רב-חושי. המרכיב הפרקטי של עבודה פיזית תורם למוחשיות התהליך.

- הסמל החזותי נתפס באופן מיידי ומהיר לעומת סמלים אחרים. יותר איטי לקלוט משפט המתאר נוף מאשר תמונה המתארת את אותו הנוף. מוסיקה או ריקוד נקלטים באופן תהליכי, לאורך זמן. הדימוי החזותי נקלט באחת ונותן במבט אחד מידע רב וכולל. התמציתיות, הכוליות והמיידייות בה נתפס הסמל החזותי מגבירה את עוצמת ההשפעה שלו על המתבונן ועל היכולת לזכור את הדימוי, לחוש ולחשוב בעקבותיו.

- בתהליך תצורת הסמל החזותי יש אפשרות להתבונן בסמל המתהווה. תצורת הסמל וההתבוננות בסמל המתהווה, הם תהליכים כמעט חופפים. יוצר הסמל יכול לנוע בגמישות בין תהליך התצורה הממשית של הסמל, להתבוננות בסמל המתהווה, להמשיך ביצירה בעזרת המידע שמקורו בהתבוננות, עד לשלב בו הוא חש שהתהליך הגיע לסיומו. מתאפשר מעבר מתמשך וגמיש בין רמות מודעות שונות ובין תהליכי חשיבה ראשוניים ומשניים. כתוצאה מכך ההתייחסות של היוצר לסמל המתהווה דומה באופייה לתהליך אינטרסובייקטיבי בו כל אחד מהמשתתפים, היוצר והסמל, תורמים לתהליך היצירה הכולל התהליכים אינטרסובייקטיביים, הן בין היוצר לסמל המתהווה, והן בין היוצר לבין אחרים המיוצגים במחשבתו. היוצר נמצא בתנועה מתמדת בין המוחשי - החמרים, המגע והתוצר, ובין המופשט - מחשבות ורגשות; מודעות ושאינן מודעות. תהליך כזה מחייב את היוצר להיות ער לתכנים שאינם נגישים לו בעת שאינו יוצר.

- הסמל החזותי מאפשר תקשורת עם הסביבה ללא מגבלות שפה, הן באמצעות התבוננות והן באמצעות הסמלה חזותית משותפת. המאפיינים של הסמלה חזותית אצל היחיד, מתקיימים גם כאשר תהליכי ההתבוננות, או תהליכי ההסמלה חזותית מתקיימים במשותף עם אדם אחד או יותר. כאשר ההסמלה החזותית היא קבוצתית, ההיבטים האינטרסובייקטיביים של התהליך מקבלים ביטוי מוחשי בתהליך המשותף ובתוצר. כאשר האדם יוצר לבדו, ההיבטים האינטרסובייקטיביים של התהליך מתקיימים במחשבתו. ההתבוננות הקבוצתית מאפשרת עיסוק בקשר בין התופעות המוחשיות של התוצר, לבין דפוסי התקשורת של המשתתפים בקבוצה ובחיים. מצב זה מאפשר התפתחות ברמת ההסמלה והמודעות של המשתתפים לדפוסי התקשורת, וכתוצאה מכך, שנוי ביחסים. שנוי בדפוסי היחסים יקבל ביטוי בתהלי. כי הסמלה חזותית משותפת עתידית. משתתפים בקבוצות לרוב טוענים שבמהלך העבודה לא היו מודעים כלל לקשר בין העשייה האמנותית לחיים עצמם.

סיכום

בעבודה קבוצתית באמנות הבלתי מוחשי הופך למוחשי, הבלתי זמין לפעילות הכרתית, הופך לזמין. כתוצאה מכך הבלתי מובן למוכן. מצב זה מאפשר שינוי הן מתוך המודעות לתכנים לא מודעים, והן מתוך התנסות באופנים לא מוכרים של עשייה אמנותית משותפת.

כאשר סמל חזותי מתהווה במשותף מתאפשר, בנוסף לדיאלוג הפנימי ולתהליך הרפלקטיבי של כל אחד מהמשתתפים בתהליך, תהליך רפלקטיבי אינטרסובייקטיבי הכולל את המאפיינים התקשורתיים של המשתתפים. מתהווה תוצר קונקרטי הניתן להתבוננות רפלקטיבית. מצב זה מאפשר התבוננות והכרת היחסים של המשתתפים באופן שונה מאופני תקשורת אחרים. השוני בולט במיוחד לעומת אינטראקציות מילוליות שאינן כוללות תיעוד מוחשי של האינטראקציות הניתן להתבוננות רפלקטיבית.

תהליך זה יכול להניע שנוי ברמת הסמלה, וכתוצאה מכך, בדפוסי היחסים של המשתתפים. כאשר נוצר שינוי בדפוסי היחסים הוא יקבל ביטוי מוחשי בעבודות קבוצתיות עתידיות.

ביבליוגרפיה

ויניקוט, ד. ו. 1995, משחק ומציאות, הוצאת עם עובד, תל-אביב.

מרקמן סינמס, ד. 1994, תאור מודל של התערבות על-ידי טיפול באמצעות אמנות בקבוצות הורה-ילד, לילדים מעוכבי רישום, תרפיה באמצעות אמנויות, כרך 1 (2) 34-50.

נוי, פ. 1999, הפסיכואנליזה של האמנות והיצירתיות, מודן, הוצאה לאור, ת"א.

Atwood, G. E., Stolorow, R. D., 2004, Faces in a Cloud, Intersubjectivity in Personality Theory, A Jason Aronson Book, Rowman and Littlefield Publishers, Inc, Lanham, Boulder, New York, Toronto, Oxford.

Beebe, B., Knoblauch, S., Rustin, J., Sorter, D. 2005, Forms of Intersubjectivity in Infant Research and Adult Treatment, Other Press, New York.

Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E.L., Target, M., 2002, Affect Regulation, Mentalization, and the Development of the Self, Other Press, New-York.

Klein, M. 1930, The Importance of Symbol-Formation in the Development of the Ego, pp. 219-232, in: Klein, M. 1975, Love, Guilt and Reparation and Other Works, 1921-1945, Delacorte Press, Seymour Lawrence.

Markman Zinemanas, D., Gvuli Margalit, V. 2003, Interaction in Art Projects as a Major tool in the Therapeutic Process, The International Conference of Art-Therapy, Budapest.

Segal, H. 1991, Dream, Fantasy and Art, Tavistock/Routledge, New-York, London.

"תיאטרון המראות" על במת הפסיכודרמה הקבוצתית

נפתחת

קבוצת פסיכודרמה בגישה קבוצתית-אנאליטית

הקבוצה הפסיכודרמטית הינה מרחב בו נרקמים סיפורי החיים של המשתתפים לכדי דרמה אחת משותפת.

במרחב הזה ניתן לשחזר, לצפות ולהמחזז עבר הווה עתיד, מציאות ודמיון.

כמו כן - לאלתר וליצור דרמות חדשות, ספונטאניות, יעילות יותר.

הקבוצה חוקרת את התהליכים הקורים בה והקשר שלהם לחוויות החיים של משתתפיה, ומאפשרת פיתוח מודעות לגבי דפוסי התנהגות ותקשורת בינאישית ותוך אישית.

מנחה

אריאלה ברזל (M.A.) פסיכודרמטיסטית, מנחת קבוצות

מייסדת בשיתוף ומרצה בתוכנית להנחיית קבוצות באמצעות האומנויות בסמינר "לוינסקי" מרצה ומדריכה בתוכנית לשימוש בכלים אומנותיים בטיפול באוניברסיטת "בר-אילן" קליניקה פרטית: יחידים, זוגות וקבוצות

המפגשים השבועיים יתקיימו ברעננה בימי א' בין השעות 19:30-22:30

החל מ- 9.11.08 עד 26.7.09

מחיר ההשתתפות: 750 ₪ לחודש

לפרטים וקביעת פגישה:

054-4958695 | 077-8100100

ההרשמה נסגרה
 נא לפנות לגבי מועד
 נוסף שיתקיים
 בדצמבר!

פסיכודרמה

מרתון ייחודי למנחי קבוצות ולמטפלים

בהנחיית ד"ר יהודית ריבקו

סדנת סוף שבוע אינטנסיבית בקיבוץ ענבר שבגליל, 21-22 לנובמבר 2008

קהילת קבוצות מזמינה אותך לסוף שבוע מיוחד במינו בנושא פסיכודרמה. בוא/י להתנסות בחוויה מעצימה ומרתקת, המשלבת גוף-נפש-קוגניציה. ההתנסות בסדנא תקנה לך, איש המקצוע, ארגו כלים של טכניקות פסיכודרמה מגוונות ותעשיר את עולמך המקצועי בהרחבת רפרטואר העבודה הקבוצתית שלך. כמו כן, תתנסה בהנחיית וויניטות באמצעות מיומנויות התערבות הפסיכודרמה. בסדנא תלמד/י את העקרונות עליהם מושתתת התיאוריה, ותעמיק/י את ההבנה של אחת מהפרדיגמות הקבוצתיות העוצמתיות והוותיקות ביותר. קהל המשתתפים במרתון יורכב מעשרה עד עשרים אנשי טיפול והנחיה: עו"סים, פסיכולוגים, פסיכיאטרים, יועצים חינוכיים, פסיכודרמטיסטים, מנחי קבוצות, יועצים, מאמנים ומטפלים באמצעות הבעה ויצירה.

עלויות:
 900 ש"ח לאדם בחדר זוגי
 לשני משתתפים שיגיעו יחד תינתן הנחה של 200 ש"ח
 לנרשמים עד 15.10.08 העלות היא 790 ש"ח.

יום שבת 22.11
 06:30-07:30 חיבור לגוף בהליכת בוקר (למעוניינים)
 07:30-08:30 ארוחת בוקר
 08:30-10:00 חלומות, פסיכודרמה וטיפול קבוצתי - חצי קבוצה עובדת וחצי קבוצה צופה
 10:00-10:15 הפסקה
 10:15-11:45 חלומות, פסיכודרמה וטיפול קבוצתי - חצי קבוצה עובדת וחצי קבוצה צופה
 11:45-12:00 הפסקה
 12:00-13:30 תיאוריה - שיעור 2
 13:30-15:00 ארוחת צהריים
 15:00-16:30 התנסות ועיבוד
 16:30-16:45 הפסקה
 16:45-18:15 התנסות ועיבוד
 18:15-18:30 הפסקה
 18:30-19:00 סיכום הכנס ופרידה

יום שישי 21.11
 10:30-11:00 התכנסות ודברי פתיחה והיכרות
 11:30-13:00 התנסות 1 - חימום ועיבוד
 13:00-14:00 הפסקה, התארגנות בחדרים וארוחת צהריים קלה
 14:00-15:30 התנסות 2 - תרגול פסיכודרמה ועיבוד
 15:30-15:45 הפסקה
 15:45-17:15 התנסות 3 - תרגול פסיכודרמה ועיבוד
 17:15-18:00 הפסקת קפה
 18:00-19:00 שאלות, הדרכה ותשובות בפסיכודרמה (תיאוריה ופרקטיקה)
 19:30-20:30 ארוחת ערב
 20:30-22:00 התנסות 4 - חוויה סוציודרמטית

ד"ר יהודית ריבקו - מדריכה ומטפלת בפסיכודרמה בקליניקה פרטית, אנליטיקאית קבוצתית, מרצה במכללת אורנים ומנהלת את מכון יעד - מכון רב תחומי www.m-yaad.com, חברה בצוות הליבה של קהילת קבוצות.

eitan@igroups.co.il
www.igroups.co.il

לפרטים נוספים: רותם, רכזת קהילת קבוצות
 050-6005660 | 03-6990552

קבוצות
 קהילת מנחי
 הקבוצות בישראל

”ההיינו כחולמים? חברה אלימה ובה חלומות וסיוטים”

על שפת הכוח ביחסים בחברה, בשלטון וביניהם בשנת השישים למדינה.
הכנס ההתנסותי השנתי ה-14 של עמותת ”בסוד שיח” 28-30.12.08 בית המלון בנחשולים

בכנס:

- נוכל לחקור את מקורו ואופיו של השיח האלים, הרצחני והכוחני בחברה ובשלטון.
- נוכל לבחון האם הפסקנו להשתוקק לחיים של יצירה ובנייה? האם אנחנו חברה פוסט טראומטית החרדה כל הזמן מהמות? או שאנחנו מפחדים לחיות?
- ננסה לבחון את משמעות הקושי של הסמכות השלטונית ב”החזקה” (Holding) מספקת של חלקי העם ואת הקשר בין קושי זה לאלימות, לשחיתות ולשיח האלים.
- ננסה לברר מה קורה עם השנים לערכים שלנו? מהי הזהות המתהווה שלנו?
- לעמותת בסוד שיח שלוש הנחות יסוד המאפיינות את תפיסת עולמה:
- בבסיס העמדות וההתנהגויות של קבוצות שונות קיימים תהליכים לא מודעים הנובעים מתפיסות, אמונות, צרכים ורגשות אנושיים אשר חלקם גלויים וחלקם סמויים.
- קיומן של דעות ואידיאולוגיות שונות ואף מנוגדות בחברה הוא אפשרי ורצוי, בהיותו מעודד התפתחות והפריה הדדית במציאות משברית.
- כל שלם מורכב מניגודים, ובהיות השלם יצירה דינמית חיה, אפשרי קיום דיאלוג פנימי בין מרכיביו השונים.

המשימה המרכזית של הכנס הינה: להתנסות ולחקור תהליכים מודעים ובלתי מודעים המתרחשים ברמה התוך-אישית, הבין-אישית והמערכתית ובהבנת היחסים הקיימים בתוך ובין קבוצות שונות בחברה הישראלית. הכנס יכול להוות תשתית לדיאלוג בין חלומות ומציאויות בחברה הישראלית, במסגרת השלם הישראלי המוכר לנו היום.

למי מיועד הכנס:

הכנס מיועד לכל אחד ואחת, המעוניינים:

- להתנסות ולהבין לעומק, דרך החווייה וההתנסות, את הזיקה שבין המציאות החברתית פוליטית המתרחשת בגבולות הכנס לבין זו המתרחשת בחיי היום יום, מחוץ לגבולות הכנס.
- לזהות, לפרש ולהכיר את המרכיבים הלא-מודעים המשפיעים על התפקוד של המערכת החברתית והפוליטית הרחבה.
- לחות דיאלוג אישי, תוך קבוצתי ובין קבוצות השונות בחברה, כולל הסמכות ומייצגי השלטון.
- להשפיע על בניית דרכים חלופיות לניהול דיאלוג חברתי בישראל.
- ניסיונו בכנסים הקודמים עם משתתפים המייצגים את קשת ההשקפות הפוליטיות והחברתיות, מלמד כי הלמידה מתאמה למגוון רחב של אנשי/נשות עשייה והגות: מעצבי ומעצבות דעת קהל, מנהיגים/מנהיגות במגזר הציבורי והפרטי, מנהלים/מנהלות בתחום העסקי, נשים וגברים הבאים מתחום החינוך והבריאות, ממוצא ורקע לאומי ותרבותי שונה, מהמרכז ומהפריפריה, אשר שואפים לחקור, לדעת ולשנות.

מזה שנים לא מעטות, אנו, היהודים הציוניים, חשים בסוגים רבים של כשלים מנהיגותיים שמפוררים לאט את המדינה ומסיגים לאחור הישגים רבים ומפוארים של מה שהיה החלום הציוני: הצבא ויכולותיו, ההשכלה, התרבות, הערכים, הערבות ההדדית, הכלכלה, ההתיישבות והחלוציות, הקדמה בחקלאות ובמדע, תחושת הביטחון שהייתה פעם. והיום בעיקר- גילויי השחיתות השלטונית, הנהנתנות, סיפוק צרכי הרגע, החלפת האמת ב”ספינים” וכד’.

גם חייהם של היהודים הלא ציונים, של החרדים וכן של הפלסטינים אזרחי ישראל, המוסלמים, הנוצרים, הדרוזים והבדווים מושפעים מהתהליכים שעוברים על החברה הציונית לטוב ולרע. חלק מהחזון הערבי החדש משתוקק לנתק את האוכלוסייה הערבית מהמדינה או להפוך את המדינה לדו לאומית, להתחבר ליישות הפלסטינית, או ליצור מובלעת אוטונומית שתוכר על ידי האו”מ. חלק אחר אולי מרגיש אחרת אבל איננו מספיק לבוא לידי ביטוי. היחסים עם העדה הדרוזית, כפי שקרה בפקיעין, טעונים ורוויי מתח רב. כך גם עם העדה הבדווית בדרום. ההתפרצות האחרונה בעכו רק והעימותים עם מוסקי הזיתים ממחישים עד כמה המצב נפיץ.

יותר ויותר אנו עדים לתהליכים האלימים והדה-הומניים ששוטפים את החברה: במסווה של התייעלות - נראה כי הממשלה הפכה ל”חברה בע”מ”, החייבת לכאורה רק להראות רווחים לבעלי המניות (מי הם? בוודאי לא העם) ואיננה אחראית לגורל תושביה.

הממשלה והכנסת נשלטים למעשה בידי ”נערי האוצר” אשר דרך חוק ההסדרים ודרכים אחרות, מנהלים בפועל את כל תחומי המדינה מבלי שייבנו בהם כלל, פרט ל”שורה התחתונה” הכלכלית, שתמיד אומרת שיש כאן משהו לקצץ.

חיי היומיום מלווים בפשע גובר ובאלימות רבה, הקטבים בחברה הישראלית מחריפים ונסיונות לדיאלוג ביניהם נכשלים. גם התקשורת בתוך מוסדות השלטון, בין השלטון לחברה ובתוך החברה הופכת ליותר ויותר אלימה.

האם תש כוחו של הדיאלוג בימים אלה?

מה בכנס?

הכנס יתקיים בשנת השישים שנה למדינה ובמציאות של אלימות וכשל שלטוני מתמשך. הכנס השנה מעוניין לחקור וללמוד את מקור השיח האלים בחברה, תוך מתן דגש למתרחש בחברה הישראלית כולה: מה קרה לחלום הציוני, מה קרה לחולמוי ומה קרה למתנגדיו החולמים חלומות אחרים- חלק מהחרדים, פלסטינים אזרחי ישראל, חלקים מהשמאל היהודי ואולי גם חלקים מהימין היהודי.

הנהלת הכנס
דובי הדרי | מנהל הכנס
טל אלון | משנה למנהל
רותי דואק | משנה למנהל
ענת שראל | מנהלנית
נימר סעיד
רוחי רזנברג | שווק וגיוס

צוות היועצים
היועצים ייבחרו מתוך רשימה זו:
ידידה אריאל
מישאל חירורג
נעמי דטנר
עדה מאיר
סאיד תלי
גבי במוזיס

הגישה הנרטיבית בעבודה עם קבוצות

רחל פארן וישי שליף

מה לגישה הנרטיבית ולהנחיה ועבודה עם קבוצות? להלן נביא חלק מהעקרונות של הגישה הנרטיבית שיושמה בעבודה עם יחידים, משפחות, קבוצות וקהילות ונדגיש איך עקרונות אלו רלבנטיים במיוחד לעבודה עם קבוצות.

הגישה מאמינה כי בני אדם מעניקים משמעות לאירועי חייהם ועל פיה מתנהגים ואף מכוונים את עתידם. האדם נתפס לא כיצור נפעל המונע ע"י דחפים אלא בעיקר כיצור בעל אפשרות בחירה המחפש ומעניק משמעות והמונע על ידי מטרות וערכים.

הענקת משמעות זו וגיבוש זהותו של האדם נוצרת על פי הגישה הנרטיבית בתוך הקשר חברתי ותרבותי ולא רק מתוך דיאלוג ותהליכים שבין האדם לבין עצמו בלבד. התהליכים הללו של פירוש והענקת משמעות להתנסויות מושפעים מקשרים בין אישיים משמעותיים וכן מהנורמות ומתבניות חשיבה של החברה והתרבות בה חי האדם. בגישה זו נשאף לאפשר לאדם לבחון מחדש ולבחור את עמדתו כלפי הנורמות, תבניות החשיבה והשיחים החברתיים והתרבותיים. מה הוא רוצה לאמץ, מה רוצה לדחות, מה רוצה לשנות ומה רוצה להתאים.

תהליך זה של גיבוש משמעות בתוך הקשר חברתי ותרבותי נתפס כמתקיים לאורך כל ימי חייו של האדם ולא רק בשנותיו הראשונות. על כן, קבוצות וקהילות הם מקומות טבעיים לקיום תהליכים מעצימים ומשמעותיים.

הגישה הנרטיבית מודעת אם כן להשפעת תהליכים חברתיים ותרבותיים על היחיד וכן לקשר ההדוק בין שיחים חברתיים לנורמות. כמו כן היא מודעת לעובדה כי נורמות ושיחים חברתיים פועלים בדרך היררכית (מושפעים מסמכות, מעמד וכוח של "נותני הטון" בחברה). מודעות זו מביאה את הגישה לחפש דרכים שונות להמעיט אותה ולחזק את השיתופיות ונתינת המרחב והמקום לקולו של האחר שאולי מודחק לשוליים על ידי השיחים החברתיים והתרבותיים הספציפיים של אותה קבוצה, קהילה או חברה. מכך נובע שבכל עבודה נרטיבית ובמיוחד בקבוצות נשאף ליצור מרחב מאפשר ביטוי של כל הקולות ונפעל נגד סמכותיות או כוחנות יתר הן בהנחיה עצמה והן בין המשתתפים השונים בקבוצה.

אנו מאמינים שאחד הכלים המרכזיים להתרחשות תהליכים חברתיים אלו הוא ההד והנגיעה שחוויות של האחר מהדהדים ונוגעים בנו. כשאנו שומעים סיפורים של אחרים עולים אצלנו סיפורים שלנו או משל אחרים ששמענו בעבר. הדבר קורה הן באופן חיובי והן באופן שלילי. אנו נשאף בכל

1. ניתן לעבוד עם כל פרט בקבוצה כאשר הקבוצה משמשת מעין "מקהלה יוונית" המהדהדת לו את נקודות הכוח שלו (ידע חיים, ערכים) ובכך לרתום את כוחה של הקבוצה בכדי להעצים את האדם ולתמוך בו בטוויט סיפורו המועדף. מתן ביטוי להדים הללו עשוי לתת למספר הרגשת מוקשבות, הכרה, הערכה, העצמה ושותפות. תהליך זה יוצר גם מאגר רחב יותר של חוויות משותפות כך שסיפורו של האחר עשוי להפוך לחלק ממאגר הסיפורים של השומעים. באופן שכזה, באמצעות הסיפורים והדמויות (הממשיות בקבוצה והוירטואליות מן הסיפורים) מתהווה קהילה חדשה התומכת בסיפור המועדף של האדם. ניתן לעבוד עם הקבוצה כולה בסבבים מובנים היוצרים תהליך של בניית סיפור מועדף השזור לא רק מציר הזמן של היחיד, אלא גם משירת התמה הקבוצתית וציר הזמן של הקבוצה. למשל בהנחיית קבוצה ניתן לעבור בסבבים מסיפור רגעי ההצלחה, לניתוח הכוחות שאיפשרו אותם אל סיפור הקושי ודרכי ההתמודדות איתו ולבסוף בהתבוננות על התמות והמשמעויות החדשות המועדפות שנוצרו בתהליך זה.

ביישומים השונים אנו שואפים להפוך את הקבוצה לקהילה המעניקה הכרה, תמיכה והעצמה לכל אחד מהפרטים שבה וגם לעודד בנית תימות קבוצתיות משותפות.

היישומים הנרטיביים לחזק את החיובי והמועדף ולהפחית את האפשרות לתוצאות שליליות של ההידהוד והנגיעה. קבוצות הן מקום אידיאלי לשימוש בהידהוד (מה נגע, ריגש או דיבר אליך בדבריו של האחר) כאמצעי להעצמת התהליך. המושג 'נרטיב' - 'סיפור' בגישה זו מתייחס לתהליך הזה של הענקת משמעות והבחירה של הפירוש הנראה לאדם לאירועי חייו השונים. בהתנסויות הרבות אותם עובר האדם בחייו אין לו בדרך כלל השפעה רבה על המציאות עצמה, אלא בעיקר על המשמעות והפירוש שאותם הוא מעניק לחוויותיו, דהיינו על "הסיפור" שהוא יוצר לעצמו לגבי האירועים. בדומה למצב בסיפור מארגן האדם את האירועים על רצף של זמן ונותן להם כיוון, סיבתיות ומשמעות וכן כמו בסיפור קיימות גם בחייו דמויות משמעותיות (גיבורים) שמערכות היחסים שביניהן לבינינו תורמות ומעצבות את משמעות סיפור חייו. העבודה בקבוצות מעניקה מימד נוסף לטוויט הסיפורים המועדפים בסיפורים של האחרים שמטבע הדברים כבר מעצמם נשזרים יחד עם סיפורו של האדם בעבודה הקבוצתית. אנו נפעל בהנחייה נרטיבית להאיר ולהדגיש את האמירות והסיפורים המעצימים את חברי הקבוצה. אנו נשאף שהדמויות המשתתפות ישזרו בתוך 'מועדון' הדמויות המשמעותיות המוקירות ומכירות בכל משתתף. הגישה הנרטיבית רואה את המציאות כסובייקטיבית ורבת פנים. אנשים שונים עשויים לראות את אותו אירוע באופנים שונים. כמו כן מתרחשים בכל רגע נתון אירועים רבים שאותם ניתן לפרש בדרכים שונות - כסיפורים שליליים או חיוביים יותר. לעיתים משתלט סיפור "רווי בעיה" ומאפיל על היבטים חיוביים יותר של האירועים שעשויים להיות תשתית לסיפור חלופי ומועדף עבור האדם. הגישה הנרטיבית מניחה כי תמיד קיימים רגעים מועדפים, תמיד קיימות תגובות המשקפות התמודדות, ידע חיים וערכים, תגובות הנחבאות בצילם של הקשיים. על כן במעשה הנרטיבי אנו משתדלים להקשיב "בקשב כפול" - לסיפור הקושי אך גם לרגעים המועדפים. המנחה ינסה לדלות רגעים אלה ולעזור למשתתף בקבוצה שלו לדלות רגעים מועדפים אלו ולטוות מהן סיפור חיים מועדף הן סיפור חיים אישי והן סיפור קבוצתי מועדף שיש בו פוטנציאל העצמה גדול יותר.

בסיכום ניתן לומר כי הגישה הנרטיבית מדגישה את הכוחות ואפשרויות הבחירה של האדם ושואפת למצב אותו על הקרקע של ערכיו וכישוריו תוך הישענות על הקונטקסט החברתי.

מתוך תפיסות אלה נובעת שאיפה לשתף בהתערבויות קבוצות הרלבנטיות עבור האדם, שיתוף וירטואלי או ממשי.

לגישה זו יש יישומים שונים, נציין שניים מהבלטים שבהם:

לחברי קהילת קבוצות
רק בחודש נובמבר
הדיסקים של ארווין יאלום
על עבודה קבוצתית

ב- 10% הנחה

www.psychotherapy.net/video-therapists/lrvin-Yalom-MD?promotion=Haim10

המרכז לאימון בקבוצה מלאה אוג "ריקוד ואז בלחצב שבין אימון לטיפול"

ביום ד' 17.12.08 בין השעות 16:30-8:00 נקיים באפעל
סדנה משותפת למאמנים ולמטפלים המעוניינים לחקור
את הגבול האפור שבין אימון לטיפול

מנחים - אסף רולף בן שחר, כרמלה קיט ומיקי גרבר,
פסיכותראפיסט ושתי מאמנות

האימון הוא זרז להבנה הקיווית - האי הפוסטיווי והריקוד: איקו מובנה ומגבנה... איקו לא יודע...

ראו פרטים באתר www.groupcoaching.co.il ובקובץ המצורף

התפוררותה של אשליית ה'קביעות' בעולם העבודה הפכה לאחד האתגרים הגדולים מולה נצב האדם בעשורים האחרונים. הפרדיגמה החדשה, המתהווה, בעולם דינמי של שינויים מהירים ומצבי אי ודאות, מחייבת גמישות והתמודדות עם אתגרים רגשים ופרגמטים המצריכים לעיתים רבות סיוע.

אנו מזמינים אתכם לסדנא שתחקור את ההנחה שלאימון ולטיפול מקום משלים בהתמודדות מול אתגרים מודרניים במהלכה, נתבונן על שני העולמות, נעמוד על הדימיון, השוני והיחודי, נבדוק את מגבלות הטיפול והאימון על יתרונותיהם היחסיים, מתוך אמונה שרק דיאלוג פתוח ולא-שיפוטי יאפשר לנו להשתמש במיומנות ובמקצועיות בכלים העשירים של שני העולמות. תוך כדי זיהוי ההבדלים בין אימון לטיפול נצעד אל המקומות האפורים, נרקוד על הקצוות שם מקומנו כמאמנים או מטפלים אינו מובחן כל כך, מקומות בהם אנו נדרשים להעז ולהסתכל פנימה והחוצה כאחד, על יכולותינו ומגבולותינו - ולהתגמש. שלושתנו, מאמנות ומטפל, מזמינים אתכם לרקוד יחד במרחב שבין אימון לטיפול. המנגינה היא עולם העבודה, הקריירה האני הפרופסיונלי והריקוד: חלקו מובנה ומתוכנן, חלקו לא ידוע. זהו ריקוד ההולך ומתהווה, הולך ובורא את עצמו. כל צעד חדש נפרש כמערכת יחסים הרבה פחות ברורה ומובחנת משהיינו רוצים לדמיין, נוחה הרבה פחות, אך עם זאת עשירה ומגוונת הטומנת בחובה אוצרות אנושיים אמיתיים.

זה הזמן לצחוק את הכעס, הפחד והשעמום ולהשתחרר מהלחץ!

לצחוק עם הגוף לשחרר את הנפש

תרפיית צחוק קבוצתית בהנחיית נילי דור האלה
BA בפסיכולוגיה, מנחת קבוצות ותיקה ומנוסה.
צוחקת ונושמת עמוק, להתמודדות טובה יותר עם אתגרי החיים.
מאפשרת לאנשים לקחת את החיים צחוק אחד קדימה!
ולחבור אל רוחו המרפאה של הצחוק.

ימי שלישי 18:00-22:00
מרכז לגעת קרוב, יהודה הנשיא 9 קרית טבעון
בברכה מחוייכת נילי דור האלה

משרדנו פתוחים בין השעות 17:00-9:00 | טלפקס 04-8323708 | נייד 054-4660699 | בהיעדר מענה אנושי יש להשאיר הודעה ונחזור אליכם תוך 24 שעות
joytemple@012.net.il | www.metaplim.co.il/dorhaella

על סולידאריות, הדרה והיוזמה לקיים כנס באזור קרבות במצוקה

הכנס בשדרות

ד"ר רובי פרידמן

בחודש יולי האחרון קיימה העמותה להנחיה וטיפול קבוצתי כנס מדעי בן יומיים במכללה האקדמית ספיר. אני הייתי יו"ר הכנס ואחד מיוזמיו, וד"ר אורית שוורץ מהמכללה שימשה יו"ר הועדה המדעית. רבים אחרים עזרו מאד בהחלטות ובביצוע הכנס - היתה לנו קבוצה רחבה מאד שעזרה מאד. הרעיון לקיים כנס באזור עוטף עזה עבר לגלולים רבים, אך ההשפעות המכוננות ברורות לי: ראשית הצורך להראות סולידריות עם חברה במצוקה, ושנית מה שלמדנו מתוך חווית ההדרה שהאוכלוסייה הצפונית עצומת המימדים, הרגישה במלחמת לבנון השנייה. והסיבה השלישית, לא פחות בחשיבותה - המוכנות של מכללת ספיר שליד שדרות לקלוט אותנו. הכנס הקודם שאירגנתי במסגרת העמותה להנחיה וטיפול קבוצתי התקיים בתל אביב לפני 3 שנים, במלון 5 כוכבים. המשתתפים הרגישו משהו כפול: פינוק נעים מחד, אך טעם רע שנשאר בפי רבים מאיתנו מאידך, בגלל העלויות הגבוהות. התחושה היתה גם, שאילו זה לא היה כל כך יקר רבים עוד להצטרף - מה שמשתכם בהדרה מסוג אחר, אבל מורגש היטב. אף כי הרמה המקצועית והאירגונית היו ללא רבב, לקיים כנס יקר לאוכלוסית מנחים

שצריכה לעתים להקריב יותר מדי כדי להשתתף בכנס יכול להיות מתסכל. המאבק בתחושת ההדרה היא נטייה בסיסית אצל מנחי הקבוצות. ניתן להגיד שהתגובה המיידית של כל עמיתי שהיו מעורבים בהחלטה להגשים את היוזמה של כנס באזור במצוקה היתה חיובית. כשדנו באפשרויות לקיים את הכנס בשדרות, כשנה לפני הכנס (והפסקת האש), זאת היתה לא רק החלטה מאד קשה, אלא משהו שהצריך 'להחזיק מעמד' משך זמן רב. ברור גם שכלל שהתקרבנו הבנו יותר ויותר עמוק את המעשה עצמו כהכרות מלחמה על ההדרה, תוך כדי מוכנות לסכן את עצמינו. כשהתקיים הכנס עצמו, והגענו למגע עם האוכלוסייה באזור תוך כדי הצגת מקצועיות מאד טובה - קלטנו את המשמעות האמיתית של הנושא בהדרה: הדרה גורמת נזק לכל הצדדים - למדיר ביחד עם המודר. אם אח שלך שוכן חולה בקומה אחרת, ולא יילכו לבקר לבקר - מי יסבול? מי יהיה יותר חולה? ביום יום אנו מדחיקים ואינם מבינים את הנזק וההפסד שיש בהדרה. לכנס שדרות נוספו עוד היבטים חשובים: הראשון שבפעם הראשונה השתתפו כמות של כעשרה אנשי מקצוע ההנחיה מהטובים בעולם. כולם היו בקשרים קודמים איתי, אך הרצון להשתתף נבע

באופן בולט מתוך ההבנה שלהם שהם רוצים להזדהות, להביע סולידאריות ולהשתתף אישית ב"מעשה" נתינה ברמה אחרת. אני ממש מלא התפעלות מהנכונות שלהם לבוא לאזור קרבות ישראל. אף אחד מאיתנו לא יכול היה לשער שתהיה הפסקת אש שתחזיק מעמד. קיימנו חלק מהפעילויות במקלטים שנתנו מידה מסויימת של הגנה, וגם נתנה תחושה של מה עובר האזור ביום יום שלו. מקצועית הכנס היה מוצלח ביותר. אחד הדגשים שלו היתה הקבוצה הבינונית, אותה מיקמנו במקום מרכזי בכנס. בכנסים נהגנו להיצמד לנוסחה שהיתה מוצלחת למדי: קבוצות קטנות המגובות בקבוצה גדולה אחת ביום. הפעם חשבנו להשתמש בכלי יחסית חדש בשטח של הנחית קבוצות: קבוצת הביניים. היא יותר גדולה מקבוצה קטנה, בד"כ בגודל בין 15-35 איש, אבל יש בה עדין אפשרויות מגע בין כל המשתתפים בה. כיוון שסוג זה של קבוצה שכיח ביותר בחינוך, במסגרות צבא ובריאות הנפש, חשוב לנו לאפשר למנחים להתנסות בה. מעבר להרבה שעוד ניתן לכתוב על הכנס הזה: יש תחושה שנספר עליו לנכדים ולנינים שלנו: עמדנו כתף מול כתף עם התושבים של האזור - לא רק דברנו, אלא עשינו. זאת, לדעתי אחת הנוסחאות המרכזיות של הנחית קבוצות.

טיפול קבוצתי עם ילדים

שרה גוברין

אמא לא אוהבת אותי... ליטל בכתה בכי נוראי. בכי כזה של ילדים שיודעים שמהו חיוני בחייהם חסר, משהו שאי-אפשר בלעדיו. שאמא שלה תגייע לקחת אותה מביה"ס, היא סיפרה לאמה במשך יותר משבוע כי יש ילדים שאמהותיהן מגיעות לאסוף אותם מביה"ס מדי פעם. היא סיפרה על נועה ואמא שלה שהלכו לקניות ביחד, היא סיפרה על לי-היא שאמא שלה הגיעה עם ארוחת צהריים והן הלכו לחוף הים לאכול ביחד, היא סיפרה על ענבר שאמא שלה אוספת אותה פעם בשבוע באופן קבוע מביה"ס ובכל פעם הן עושות משהו מיוחד, רק שתיהן. היא סיפרה וסיפרה עד שאמא שלה אמרה לה, טוב, די כבר, אני אבוא מחר ונעשה כבר משהו ביחד. ליטל פיסלה בנייר עיתון, כועסת מאוד, עצובה ובעיקר זועמת, היא קרעה את העיתונים בזעם, לא מעבדת את החומר אלא גיליונות גדולים קרועים לפיסות ענק טבולים בדבק פלסטי ומגולגלים בגסות ליצירה.

לנגד עיני קרם ראש אדם, פה מעוצב בגסות. האשה הזועמת, ליטל, כבת 30, הילדה הבוכה, ליטל, כבת 8, לא שוכחת לא מוחלת, לא סולחת. העבודה הקבוצתית קיבלה תנופה, מועצמת מזעמה של ליטל. דמויות מאכזבות החלו להופיע, בני זוג, הורים אחים ואחיות. שיחות נוצרו בחדר, קטעי משפטים, זעם מודחק שהתעורר לפעולה, מתבטא באמצעות המגע בחומר. חברי הקבוצה הושיבו במעגל, לצידם, את הדמויות, נתנו להן שם וקול. משפטים נאמרו, רגשות ותחושות בוטאו, של כאב מבוכה כעס אכזבה, סליחות... בני זוג הביטו בעצמם ושאלו שאלות קשות, מובילות עמוק יותר ויותר פנימה. הורים ובנים ביקשו שלא להידחות, להתקבל, להיות אהובים... סליחה על כעס שנאגר במשך שנים ולא איפשר יצירת קשרים ומערכות יחסים טובות ויצירות... ליטל שתקה. לא יכולה לבטא ולו הגה או מילה אחת. קול שיביע שיבטא את המתחולל בה פנימה. הרגשות עלו, נעשים גלויים, ברורים, בד בבד שכחו הקולות, השקט החל להיווצר, מאפשר נשימות

עמוקות, הרפייה, רווחה. ליטל הוסיפה לשתוק, שתיקה עיקשת מכווצת. פניות מהוססות הופנו אל ליטל, משפטי תמיכה של חברי הקבוצה, רצון לשמוע אותה, להקל עליה להקל על עצמם? ליטל שתקה והמנחה שתקה. הזמן זחל, מתקתק את דקותיו אל סופה של הפגישה. השתיקה נעשתה כמעט בלתי אפשרית. הילדה בת ה-8 נשאה עיניים מוצפות אל המנחה, מבקשת להראות, להישמע בכאבה, באכזבתה, בחוסר האונים שלה מול צורך עצום שאינו מקבל מענה. המנחה הביטה בה, ברוך, באכפתיות, בקבלה. מבטה של ליטל, הפך להיות כשל אישה בת 30, מוכלת מובנת, היא הזדקפה על הכסא, הביטה בראש האם שלצידה, לקחה אותו והניחה אותו מאחורי הכסא. את הכסא הריק הוציאה אל מחוץ למעגל. היא נראתה רגועה, נושמת בקלות הבעה משוחררת על פניה. הכאב הוכל, מקבל מקום שבו ניתן לשאת אותו. הפגישה הסתיימה.

אילנה רזי בן מאיר מגיבה על:

אילת דה-פיציוטו משתפת בחוויה קבוצתית מיוחדת במינה: Family constellation. אני מודה: כבר הכותרת והפתיח עוררו בי תחושות לא נעימות מהסוג בהן ראדר האנטי וירוס שלי, הנתקל בתופעות הסחף ההמוניות של קהילות הניו איגי נכנס לפעולה. אבל הרגעתי את האנטי וירוס: מבטיחים לי חוויות קבוצתיות ואפילו יוצאות דופן אבל במגוון מקצועי של מנחי קבוצות, נכנסתי לקישור והתחלתי לקרוא. ככל שהתקדמתי בקריאה, כך הבנתי שהאנטי וירוס שלי לא טעה. תאור המקרים/התנסויות סדנאות אותם חוותה איילת הדיפיוטו, מעלה בי תגובה של דזה וו. על מה ולמה ההתלהבות? והאמירות הגורפות וחסרות הבסיס?

אומרת איילת:

"FAMILY CONSTELLATION"

בשמה המקורי, מאז נוספו לשיטה שמות נוספים SYSTEMIC CONSTELLATION ORGANIZATIONAL CONSTELLATION והשם האהוב עלי - SOUL MOVEMENT

פותחה על ידי הפסיכותרפיסט ברט הלינגר והקולגות שלו והיא כיום הגישה המדוברת והמתקדמת ביותר באירופה לטיפול קבוצתי וארגוני. (הדגשה שלי).

לא ברור לי על איזה בסיס משמיעה איילת את הטענה הנ"ל:

כפסיכודרמטיסטית מוסמכת וותיקה, וכמטפלת משפחתית מוסמכת גם כן, אשר משלבת בהנאה רבה את הטכניקות הפסיכודרמטיות עם הטיפול המשפחתי, כולל כמובן כל הנושאים הכרוכים בהעברה בין דורית, ואשר, היום לאחר שנים של מחקר, ניסיון קליני מצטבר בארץ ובעולם, ומאמרים חשובים רבים, (לא של ברט הלינגר), מוכרים וידועים לכל מי שעוסק בטיפול המשפחתי ובתרפיה בכלל.

כמובן שגם בטכניקות הפסיכודרמטיות שמשמשים ברט, תלמידיו וממשיכיו אין כל חדש, ופיסולים משפחתיים כבר עשתה וירגיניה סאטיר כנראה לפני ברט. שלא לדבר על ניכוס ושיוך רעיונות של אחרים ומורנו בראשם וכינויים בשם חדש. יתכן והשוני הוא באישיות, בגישה, ובהבנה של מה זה מפגש קבוצתי, ואיזה תפקיד יש למנחה הקבוצה "ולנציגיו" בארוע הקבוצתי. וכאן, אני מוכרח לומר, התאורים של איילת מצטרפים בעיני לאותו גל ששוטף אותנו, עם אותה כמיהה לריגוש הבא שישעיר אותנו, לאהבה הגדולה שתציף אותנו, ולכוכב נולד הבא, שאיתו נחווה את העוצמות החסרות שלנו כל כך בחיי היום יום האפורים ומחוסרי האור.

אשר לברט הלינגר עצמו, למיטב הבנתי, מתוך גלישה באינטרנט, דמות שנויה במחלוקת, בקרב מימסד פסיכותרפי, בגרמניה ובמקומות נוספים. הביאוגרפיה הרישמית שלו ומטעמו, זו המתפרסמת

באינטרנט, נטולת תאריכים!, מצביעה על כמה ממקורות ההשפעה המעצבות של דרכו.

אני מתרשמת שעל אף, שעזב (כנראה בשנות ה-40 של חייו), את דרכו, כמיסיונר קתולי בדרום אפריקה בחסות הכנסייה הקתולית, ופנה אל הפסיכואנליזה והפסיכותרפיה, הקתוליות המסיונרית לא עזבה אותו.

הפרטים הביאוגרפיים המתפרסמים בויקיפדיה עם תאריכים! ושמות נוספים שאצלם למד, ואשר משום מה אינם מוזכרים בביאוגרפיה הרישמית, כמו מורנו וירגיניה סאטיר בארה"ב, (כמו גם נושאים נוספים), מרמזים בקיצור על דמותו השנויה במחלוקת:

Hellinger was accustomed to operating autonomously; he determinedly eschewed collegial dialogue, debate, or challenges over his methods and concepts. The physicians, psychologists, and academics who organized the International Association for Systemic Solutions (IAG) found Hellinger, at times, to be a reluctant, even unsupportive, collaborator. Further, Hellinger would not be moved by any criticisms of his idiosyncratic behavior, such as making sweeping statements that reduced complex issues to single root causes or his manner of sometimes addressing clients in a caustic, authoritarian tone. Many practitioners distance themselves from the method's founding figure. Many others continued their association, integrating the further developments into their own practices.*

התמונה הכוללת שמצטיירת לי, מזכירה לי חוויה סיוטית קבוצתית אליה נקלעתי במקרה או שלא במקרה לפני כמה שנים בעקבות המלצה בנוסח: את חייבת ... מנחה מדהים וכד'.

ומכיוון שהיה מדובר בטיוח, באיזה סוג של יציאה קבוצתית אל הטבע ואפילו הובטח לי להגיע למקורות מים שכל כך אהובים עלי, ולאחר שוידאתי עוד הפעם, לשם ביטחון שאין זה אולי מסוג החוויה הניו-איגית מהסוג שכבר שווקה לי בעבר ע"י מורתי לריקודי בטן, גם כמדהים, מיוחד וחייבת... והתגלגלה כניסיון שרלטני טיפולי.

ונענתי שוב ביחודו המיוחד ביותר של המנחה, ארזתי ויצאתי ל3 ימים ושני לילות. למולי המסע הקבוצתי המוזר נבנה בתחנות, כך שבתחנה הראשונה שלא היתה רחוקה מדי ממקום מגורי, יכולתי לתהות על קנקנה הביזארית של החוויה הקבוצתית אליה הצטרפתי, ולזהות במהרה את קנקנו של המנחה "המדהים" שנהנה לפנות אל חברי הקבוצה בטונים סמכותיים ארסיים, ולנסח הצהרות כוללניות גורפות, המרדדות נושאים מורכבים לתבנית סיבתית אחת, כבר בששין הראשון של המפגש הקבוצתי בטבע הלילי, שלא לדבר על המבטים המצועפים של חברי הקבוצה המסתכלים הרחק קדימה ו/ או שותים בצמא את דברי המנהיג המיוחד/סדיסט, ארסי, המתעלל בהם ללא רחם. האסוציאציות שלי הלכו לדמות רווחת בסרטים של אותו, כומר, אשר ממרום סמכותו, מטיף, מצליף בקהל מאמיניו, והם, על אף זעמו עליהם שותים דברי אלהים חיים. והיו עוד כמה תופעות עדר קבוצתיות רגרסיביות, שלא

כאן המקום לפרט. כמובן שחזרתי הביתה באותו לילה.

אין אני אומרת שזאת החוויה הקבוצתית בסדנאות הקונסטלציות למיניהן, אבל לפחות בדמותו של ברט הלינגר, כמנחה קבוצתי, כפי שמשתקפת לי מתוך הביאוגרפיה שלו עצמו וההתרשמות של אנשי מקצוע ממנו מתוך הויקיפדיה, אני מוצאת כמה קווים מקבילים.

המשך בעמ' הבא

זה הזמן להעשיר את ארגז הכלים ולרכוש שיטה חיונית חשובה ויעילה להתערבות בשעת משבר

צחוק זה עניין רציני

מנחי קבוצות, מטפלים בבריאות הנפש, אנשי מקצוע מתחום הרפואה המערבית והמשלימה, מאמנים, עובדי רווחה ומשאבי אנוש

אנו מזמינים אתכם

לקורס הכשרת מנחים בשיטת היוגה צחוק בהדרכת נילי דור האלה

חוויה אישית מעצימה

ידע תיאורטי

ישום מעשי

נילי דור האלה פיתחה את תוכנית ההכשרה המקצועית והמקיפה ביותר להסמכת אנשי מקצוע בשיטת היוגה צחוק

התוכנית היחידה מסוגה הקיימת כיום בארץ ובעולם כולו הכוללת כ-100 שעות של הכשרה, ליווי מקצועי והעשרה מתמשכת של משתתפי הקורס במהלך הלימודים ואחריהם ומעניקה אפשרויות תעסוקה לבוגרים מצטיינים.

רוצים לקחת את המקצוע שלכם צחוק אחד קדימה?

התקשרו עכשיו והירשמו לקורס ההכשרה הקרוב!

04-8323708

joytemple@012.net.il

http://www.metaplim.co.il/dorhaella

תגובה על התגובה / אילת דה פיצ'וטו

קודם כל אני רוצה להודות לגברת בן מאיר על ההזדמנות לדיאלוג מקצועי. זהו תהליך חשוב בכל התפתחות של שיטה ובמיוחד כזו שחדשה במקומותינו. אני מודה שקראתי את מאמרה בעניין. אחר כך התווספה תמיהה על עוצמת הרגשות השליליים שעוררה עבודה שהיא לא התנסתה בה מעולם נשמע מהתגובה כאילו התלהבות זה דבר רע, נגוע ומכסה אותנו, במקרה הטוב, בגל של ערפול חושים אז ככה, באנגלית המלה ENTHUSIASM התלהבות, לקוחה מיוונית, ומשמעותה - כמו האל. התלהבות היא מתת אל ועם מתת האל הזאת אני עובדת כמנחה בשיטת הקונסטלציה וכפסיכותרפיסטית ומה בעצם כל כך מלהיב אותי בתהליך? אחת החוויות החזקות ביותר שלי כמשתתפת היתה להיות נציגה. לעמוד בנעליים של מישהו אחר. לחוש את תחושותיו, להרגיש את רגשותיו ולחשוב את מחשבותיו. כל כך הרבה כבוד וחמלה הרחיבו את ליבי ואת נשמתי בכל פעם "שצעדתי" בצעדים אלה. כעת כמשתתפת וכמנחה, כאשר אני רואה אנשים נפתחים, מתרככים, מתקשרים ומתחברים לעצמם ולאחרים בזכות האנרגיה שזורמת בעבודה, אני מרגישה שהגעתי הביתה, למקום הנכון. זו המטרה שלי בעבודתי כמטפלת - החיבור הפנימי לנשמה והחיבור החיצוני לסביבה. לראות אשה חיוורת ועצובה יוצאת מסדנה סמוקת לחיים ומחייכת זה בשבילי הכל.

וכאן מתחיל הבלבול בין קונסטלציה לפסיכודרמה (שיטה שאני גם מאוד אוהבת ומעריכה - בקונסטלציה לאחר שנציגים עומדים מספר דקות בשקט עולים מתוכם רגשות, מחשבות ותחושות האדם אותו הם מייצגים גם כאשר אין להם כל מידע קודם על האדם. ניתן לעשות קונסטלציה עיוורת בה הלקוח אינו מוסר פרטים במה או במי הדברים אמורים ועדיין השדה האנרגטי שבו אנו נעים, מוציא את המידע דרך הנציגים. אם כן, הנציגים הופכים לאנטנות, לתחנות ממסר שדרךן עובר המידע. הכיצד זה יתכן? האם זה "ניו אייג'י"? האם זה וירוס"? בהחלט לא! יש לכך הסבר מדעי. המדען הבריטי רופרט שלדרייק טבע את המונח MORPHO GENETIC FIELDS שאומר שכולנו שייכים לאותו שדה מידע וכאשר אנו עומדים עם הכוונה לשרת ולהיות נציגים עבור מישהו אחר, אנו קולטים את המידע שנמצא בתוכנו ומסביבנו. לכל אחד יש את היכולת לקלוט זאת. זה אפשרי כאשר אנו מאטים את המירוץ. הגוף שלנו זקוק לקצב שאיטי פי שבע ממהירות המחשבה כדי לחוש וליצור שינוי ולכן בעבודה זו ההתכוונות פנימה אל תחושות הגוף מאוד חשובה. אז נחזור לרופרט שלדרייק שערך מחקר עם קופים. יום אחד, את הבטטות שהם אכלו באופן קבוע שטף אחד מהם במי הים המלוחים. בתצפיות שנערכו, גילו שלאחר מספר ימים, קופים באי סמוך לפתע גם כן נטלו

בטטה ושטפו אותה בים וכך הלאה באיים הסמוכים. מחקר זה הדגים עבור החוקרים את שידוע בעולם המדעי - כולנו שייכים למערכת מידע אחת. (אמר זאת בדרכו גם יונג) המשפט הבא בתגובתה של גברת בן מאיר אליו אני רוצה להתייחס. - "האמירות הגורפות וחסרות הבסיס..." אני הפחתתי כאשר ציינתי רק את פופולריות השיטה באירופה, ששם הקונסטלציה נמצאת ברמת המחקר האקדמי זה מספר שנים. באסיה (טאיוואן, סין, קוריאה, יפן, הונג קונג) הסדנאות הנערכות על ידי מנחים מקומיים וזרים, מושכות אליהם קהל של מאות ואני אומרת את זה מידע אישי. גרתי שבע שנים באסיה (3 שנים ביפן ו- 4 בהונג קונג במקסיקו ולומדים את הקונסטלציה לתואר ראשון. במקומות אחרים בארצות הברית נערכות סדנאות על בסיס שבעי. רק לאחרונה מנחה מבוססון, דן בות-כהן, סיים עבודת דוקטורט בנושא עבודת הקונסטלציה עם אסירים. המורה שלי, גיין פיטרסון מסיימת כעת עבודת דוקטורט בנושא באורגון

בתיאור השיטה "כמתקדמת ביותר" בהחלט לא היתה כוונה לפסול שיטות אחרות וטובות לא פחות, כמו פסיכודרמה. אני מאמינה גדולה שלכל אדם מתאים משהו אחר בזמן אחר. כמטפלת וכמטפלת אני חווה את זה על בשרי. המשפט הבא - "התאורים של איילת מצטרפים בעיני לאותו גל ששטף אותנו עם אותה כמיהה לריגוש" הבא שישעיר אותנו... שאיתו נחוה את העוצמות החסרות לנו כל כך בחיי היום יום האפורים ומחוסרי האושר במשפט הזה מצטייר לי אדם אבוד שמושיט יד בסערה אל גלגל הצלה חצוני בלי שום הסתמכות על כוחות פנימיים. זהו תיאור של קיום אנושי עלוב וחד ממדי והרי אנו כל כך מורכבים ומעניינים

גם השיטות אותן אני משלבת בעבודתי כמטפלת בטראומה EYE MOVEMENT DESENSITIZATION REPROCESSING - EMDR SE - SOMATIC EXPERIENCING שמות דגש על המשאבים הקיימים באדם ועל העצמתו לפני עיבוד הטראומה את אותה הפילוסופיה אני מוצאת בקונסטלציה. עבודה זו מאפשרת לנו לחוות את כוחו של גופנו כאיבר חישה שמודע למערכות יחסים עוד לפני המוח החושב

מחקרים שנעשו על ידי אנטוניו דמגיו מתארים כיצד אנו קודם כל חשים בגוף ורק אחר כך נותנים לכך שם על ידי המוח לגבי הטענות כנגד ברט הלינגר, אשאיר לדובריו או לו עצמו לענות.

אכן הלינגר לא התחיל את השיטה הזו יש מאין, אלא ממה שלמד וחווה ומשם כל דור של מנחים לוקח את העבודה לכיוונים שונים בהתאם לאופיו

ולארץ בה הוא עובד. הנושא הוא שיטת העבודה ולא האדם שהתחיל אותה וסגנונו.

אמר לי פעם אדם חכם - FORGET MY NAME AND REMEMBER MY STORY

הקבוצה שייכת לקבוצה. לא למנחה לשמחתי בעבודתי בישראל התבקשתי למצוא קשר בין הקונסטלציה ליהדות וברמה העקרונית הקשר הוא עמוק כמו בין כל הפילוסופיות הרוחניות. לדוגמה הציווי - כבד את אביך ואת אמך! שימו לב - כבד ולא אהוב! זהו עקרון חשוב מאוד גם בעבודת הקונסטלציה - לכבד - לתת את המקום הראוי. הורינו הם אלה שנתנו לנו חיים ואל לנו לשכוח זאת

ORDERS OF LOVE קוראים לכך בקונסטלציה וכאשר הסדר מופר האהבה לא זורמת במשפחה

אני מצרה על כך שהחוויה של הגברת בן מאיר עם קבוצה אחרת היתה סיוטית עם אסוסיאציות ל"מנהיג מיוחד/סדיסט, ארסי המתעלל בהם ללא רחמים".

אשמח להזמין אותך לאחת הסדנאות שאני או חבריי מנחים ברחבי הארץ - ירושלים, טבעון, ראש פינה, תל אביב, רמת השרון.

תהיי ברוכה איילת דה

סדנא מקצועית בייעוץ פילוסופי ובפילוסופיה יישומית

מהו ייעוץ פילוסופי?

הפילוסופיה מבקשת להבין את האדם ואת העולם סביבו. בתוך כך פיתחה הפילוסופיה במשך אלפי שנים מגוון עשיר של תפיסות עולם. הפילוסוף מוכשר ומצויד במתודולוגיות לחקירה, ביקורת ופיתוח של השקפות עולם. הפילוסופיה היישומית נוטלת את היכולות, הכישורים והפרטואר הפילוסופי ורותמת אותם לתהליך ההבהרה, החידוד והיצירה של הנועץ. היועץ הפילוסופי מלווה את האדם החוקר והשואל בהתלבטויותיו, נוגע עימו במקומות העמוקים של קיומו, ועוזר לו לרכוש מיומנות בהתמודדות פילוסופית עם החיים, ומצביע על תפיסות עולם חלופיות אפשריות לנועץ.

על הסדנא

כל קבוצת מפגשים תתחיל בקונקרטי והמוכר, תחלץ מתוכו את השאלות העמוקות ותתרום אל המופשט והעמוק - וכל זאת כדי לשוב בסוף היחידה ולעשות שימוש מושכל ומפרה בתובנות שעלו לשם התמודדות מחודשת עם המקרה הקונקרטי. במהלך התהליך ניחשף ליידע מן התחום התיאורטי והמעשי: מתחום התיאוריה: טקסטים מכוננים מתחום הפילוסופיה המערבית; טקסטים מתחומי התמחות בפילוסופיה; גישות מרכזיות בספרות הייעוץ הפילוסופי; גישות מקובלות במכוננים ובאיגודים בעולם מתחום המעשה: מפגש עם מקרים מספרות הייעוץ הפילוסופי; מפגש עם מקרים מן העבודה השוטפת של חברי פילהרמוני מול הסקטור הראשון והשלישי; מפגש עם מודלים ומקרים לייעוץ אישי; הכרה והתנסות במחקרים, כיווני התפתחות וגישות חדשניות בתחום.

למי מיועדת הסדנא

אנשי מקצוע מתחומי הייעוץ בתחום האישי והארגוני הנושאים בניסיון עבודת הנחיה ויעוץ ליחידים ולקבוצות; ובעלי סקרנות ורצון להתמודד עם חומרים תיאורטיים פילוסופיים ושילובם בעבודה.

על מנחה הסדנא: ד"ר אלי אילון

ראש מכון פילהרמוני לייעוץ פילוסופי אסטרטגי, פילוסוף וסופר. דוקטור בפילוסופיה, מוסמך במנהל עסקים ובוגר במוסיקולוגיה - מן האוניברסיטה העברית בירושלים. צבר 20 שנות ניסיון כיועץ ליחידים, לייזמים ולארגונים בסקטור הראשון והשלישי. שימש כמרצה בחוגים לפילוסופיה ולחינוך באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת חיפה. הוביל הרצה והנחה בכנסים בינלאומיים לרבות בתחום הפילוסופיה היישומית.

כיום מוביל אילון ביחד עם פילהרמוני מחקר בהשתתפות חוקרים ויועצים פילוסופיים מן העולם בתחום השימוש במוסיקה בתהליך הייעוץ הפילוסופי. מחבר הספר: "יצירה עצמית: חיים אדם ויצירה בהגותו של ניטשה" בהוצאת מאגנס (2005); מחבר הרומן: "קריסטל בגדד" בהוצאת כרמל בדפוס (2008). פרסם מאמרים מקצועיים בכתבי עת מובילים בארץ ובעולם בתחום הפילוסופיה העיונית והמעשית.

סדנאות נוספות של פילהרמוני

- יצירה עצמית:** הפילוסופיה בשרות יצירת החיים שלי - סדנא לקהל הרחב מסע אישי ההופך את החיים להרפתקה פילוסופית ואת הפילוסופיה למקור השראה ויצירה בחיים.
- חיים אדם ויצירה:** סדנא על האדם, חייו ואושרו - סדנא לקהל הרחב היכרות עם הסוגיות המרתקות והפילוסופים המרכזיים תוך זיקה אל חייו.
- הגיע הזמן:** סדרת סדנאות ללימוד פילוסופיה בזיקה אל החיים
- סדנאות ללימוד פילוסופיה בדגש על הקשר בין הרעיונות הפילוסופיים ובין סוגיות מחיי היום יום.
- נוער שוחר פילוסופיה:** סדנאות לחטיבת הביניים ולתיכון.
- מפגש מאתגר עם הפילוסופיה, גירוי המחשבה, והתנסות בפיתוח רעיונות ובכתיבה פילוסופית.

מדור הכשרה 03-5601005

פילהרמוני משרד ראשי - רח' כתרילאל 4 ירושלים
סניף תל אביב, רח' קהילת ונציה 12, מבטים, בית מגור, סניף ויצו - החלוץ 47, בית הכרם, ירושלים

הסדנאות תתקיימנה בתל אביב וירושלים | פרטים נוספים באתר www.philoharmony.com

סדנת פסיכודרמה

רוזה שמש - מורה בכירה בפסיכודרמה

סתיו 2008 פתח תקוה

אם אתה רוצה במפגש עם עצמך ועם אחרים משמעותיים לך? סדנא זו מיועד לך.
מתוך המפגש האוטנטי מתאפשרים תהליכי שינוי ב:

- גילוי הכוח היצירתי.
- פריצת דרך בצמתי חיים.
- דפוסי חשיבה והתנהגות מעכבים.
- גילוי ובהרחבת רפרטואר דרכים להתמודדות מול קונפליקטים.
• ועוד.

למנחה ניסיון רב שנים בטיפול ובהנחייה פסיכודרמטית בקבוצות, יכולת אבחון,
מיקוד, רגישות גבוהה, סבלנות וקשב.

לפרטים ולהרשמה טל' 052-8855786

האשה שאני

נשים בעולם המודרני חיות במציאות מורכבת ולעיתים בלתי אפשרית. בין פיתוח קריירה להקמת משפחה, גידול ילדים וטיפוח זוגיות, דאגה להורים ומימוש עצמי, אנו מוצאות עצמנו לא פעם מוותרות על חלקים חיוניים בנפשנו. צדדים אחדים באישיותנו מקבלים בולטות בעוד צדדים אחרים נשארים בצל, חבוים ולא מפותחים. כשאנו חיות את החלקי ולא את השלם אנו מוותרות על עושר, מורכבות וחיות הטמונים בנו.

אנו מזמינות אתכן לסדנה שמטרתה להעמיק את המודעות האישית, לדרכים הרבות של הנשיות, ולפתח דרכים אלו בחיי היום יום.

דרך מוסיקה, תנועה וטקסטים מיתולוגיים על נשים ואלות, ניגע בחלקים המשותפים לנו כנשים, בחלקים המוכרים, בחלקים הזרים, ובאלו שאנו משתוקקות למומש: הישגיות, תחרותיות, אידיאליזם, אמהות, זוגיות, מיניות, אהבה, אינטימיות, ביתיות ועוד ועוד.

התהליך הקבוצתי יהיה לאורך חמישה מפגשים, פעם בחודש, בימי שישי בבוקר, בירושלים

אילת להמן, יועצת ארגונית
ומנחת קבוצות
050-5795573

תמר עיני-להמן, מטפלת
במוסיקה ומנחת קבוצות,
מתמחה במכון הישראלי
לאנליזה קבוצתית
052-3463395